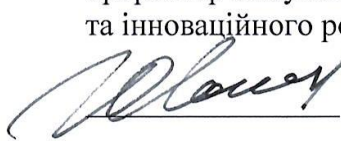

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра струнно-смичкових інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОНП «Музичне мистецтво»
магістерського рівня вищої освіти,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

” 25 ” червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

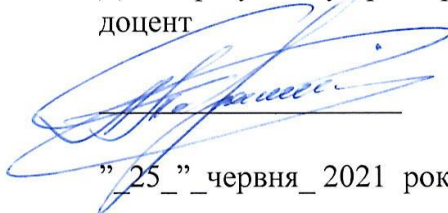

М. КУШНІР

” 25 ” червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів,
доцент

Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

” 25 ” червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Контрабас»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК 1.4)
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1 семестр
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» (профілізація «Контрабас») з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

ЛУЧАНКО Олег Михайлович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри струнно-смичкових інструментів ЛНМА ім. М. В. Лисенка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри струнно-смичкових інструментів

від ”_17_” _червня___ 2021 р., протокол № _11_.

Завідувач кафедри струнно-смичкових інструментів, заслужений діяч мистецтв України, професор ЛАНЮК Ю. Є.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є сприяння всебічній підготовці висококваліфікованих музикантів-виконавців, що професійно володіють методикою гри на контрабасі, на ґрунті опанування інноваційними системами навчання, моделювання, проектування майбутнього виконавця фахівця у вищих мистецьких навчальних закладах.

Курс методики викладання гри на контрабасі є частиною курсу методики гри на інструменті. Однак, за тематикою він найтісніше співвідноситься з профільюючими дисциплінами факультету оркестрових інструментів (спеціальність, камерний ансамбль, історія виконавського мистецтва, тощо) і має безпосереднє практичне значення для навчальної роботи та майбутньої професійної діяльності студентів.

Завданням навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з:

1. історією виникнення контрабасових шкіл та їх основними характеристиками;
2. творчими принципами видатних виконавців та педагогів;
3. основними творами для контрабаса (різних стилів та епох);
4. методичними принципами найважливіших навчальних посібників;
5. закономірностями розвитку та добором виразових і технічних можливостей інструмента в процесі інтерпретації музичного твору.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН

ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.** Здатність спілкування іноземною мовою.
- ЗК2.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК3.** Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
- ЗК4.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК5.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК9.** Здатність працювати автономно.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК8. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

РН5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

РН6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

РН9. Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва: відшукувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію;

аргументувати висновки, презентувати та обговорювати результати досліджень.

PH10. Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами			
	Екзамени	Заліки	Агестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота (денна/заочна)	Семестри			
						у тому числі:			1		2	3	4	
						Всього (денна/заочна)	Лекційні (денна/заочна)	Індивідуальні						практичні
Кількість тижнів в семестрі														
Методика викладання спеціальних дисциплін	-	3	4	3	90	30/6	30/6	-	-	60/84	-	-	2/6	-

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота (денна/заочна)
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
					Лекційні (денна/ заочна)	Індивідуальні	практичні	
II	-	3	90	30/6	30/6	-	-	60/84
	3	3	90	30/6	30/6	-	-	60/84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обсяг – 30 годин лекційних (групових) занять і 60 годин самостійної роботи – денна форма і 6 годин лекційних (групових) занять і 84 годин самостійної роботи – заочна форма)

Принцип побудови курсу відповідає основним етапам формування виконавського апарату контрабасиста і базується на психофізіологічному, індивідуально-особистісному, культурно-естетичному та регулятивно-оптимальному підходах до формування виконавської майстерності контрабасиста.

Планування матеріалу курсу і його зміст піддаються певним змінам, проводяться у відповідність до сучасних вимог і критеріїв.

У зв'язку з цим, у програмі курсу вивчаються, аналізуються, застосовуються інноваційні здобутки у галузі психології, педагогіки, мистецтвознавства, культурології, спрямовані на формування системності у досягненні фахового професіоналізму.

У курсі вивчаються основні етапи розвитку фахової літератури, вивчається виконавська спадщина еталонних музикантів-виконавців сучасності, аналізується діяльність видатних виконавців та педагогів. Велике місце на лекціях відведене опанування студентами педагогічно-рефлексивними вміннями навчання гри на інструменті. У зв'язку з цим, студентами представляються тематичні презентації, здійснюються написання різноманітних тестів, що спонукає до опанування методикою навчання гри на контрабасі на усвідомленому, регулятивно-індивідуальному рівні фахової спеціалізації.

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та джерельна база курсу.

Тема 1. Історико-теоретичні аспекти курсу.

Тема 2. Розвиток методики гри на контрабасі.

Самостійна робота:

1. Вивчення сучасних джерел з педагогіки та методики викладання гри на контрабасі.

Змістовий модуль 2. Музичні здібності учня та засоби їх розвитку.

Тема 1. Музичний слух.

Тема 2. Музичний ритм.

Тема 3. Музично-виконавська пам'ять.

Самостійна робота: написання рефератів на теми:

1. виконавська воля;
2. виконавська уява;
3. музикальність та темперамент.

Змістовий модуль 3. Методика формування виконавського артистизму.

Тема 1. Артистизм як виконавський феномен.

Тема 2. Психолого-педагогічні аспекти виконавського артистизму.

Самостійна робота: написання рефератів на теми:

1. виконавська воля;
2. виконавська уява;
3. музикальність та темперамент.

Змістовий модуль 4. Методика формування художньої техніки контрабасиста.

Тема 1. Раціональна та художня техніка контрабасиста.

Тема 2. Техніка контрабасиста в контексті інтерпретації музичного твору.

Самостійна робота: написання рефератів на теми: аналіз музичних творів еталонними виконавцями; визначення індивідуального виконавського стилю.

Змістовий модуль 5. Методика роботи над музичним твором.

Тема 1. Виконавсько-ціннісний аналіз стилів музичних творів контрабасового репертуару.

Тема 2. Системність творчості у виконавській інтерпретації.

Самостійна робота: здійснення презентацій на тему виконання одного твору різними еталонними виконавцями.

Змістовий модуль 6. Методика формування сценічної стабільності контрабасиста.

Самостійна робота: написання рефератів на теми:

1. Профілактика професійних захворювань.
2. Підготовка до сценічного виступу.

На підготовку до Атестаційного екзамену - 10 годин самостійної роботи (денна і заочна форма навчання)

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.

3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гордійчук М. Інструментальні концерти. Історія української музики 1917-1941.
2. Заранський В.І. Український скрипковий концерт. Тенденції жанрово-стильової динаміки, 2001.
3. Зінькевич Е. Логіка художнього процесу як історично-методологічна проблема – Львів, 1997.
4. Кияновська Л. Постмодернізм у творчості львівських композиторів. – Львів, 2004.
5. Козаренко О. Національно музична мова в дискурсі постмодернізму.
6. Кучерук В. Ф., Кучерук Н. П., Шиманський П. Й. Практикум роботи з інструментальним колективом: Навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. – 88 с.
7. Лучанко О. Жанр контрабасового концерту в музично-історичному процесі. Дисертація кандидата наук: 17.00.03-2008.
8. Лучанко О. Жанр концерту у контексті контрабасового мистецтва 20-го століття – Тернопіль, 2005.
9. Лучанко О. Контрабасовий концерт у пошуках доби музичного романтизму – Тернопіль, 2007.
10. Лучанко О. Концерт для контрабаса з оркестром: проблема встановлення жанру – Львів, 2004.
11. Лучанко О. Рефлексії сучасного сприйняття барокової контрабасової музики. – Львів, 2004.

12. Мочурад Б. І. Концерт для труби з оркестром в аспекті жанрово стилізованої еволюції. – Львів, 2005.
13. Немкович О. Український інструментальний концерт – Київ, 2001.
14. Окань Г. Українське контрабасове мистецтво. – Дніпропетровськ, 2002.
15. Окань Г. Школа навчання на контрабасі. – Дніпропетровськ, 2002.
16. Пилатюк. І. Постмодерні риси стилю М. Скорика на прикладі четвертого скрипкового концерту. – Львів, 2004.
17. Сімандль Ф. Школа гри на контрабасі. Редакція М. Фокіна. 1960.
18. Стеценко В. Джерела скрипкового концерту – Київ. Музична Україна, 1980.
19. Столярчук Б. Контрабасисти України.- Рівне 2008.
20. Столярчук Б. Навчальний посібник для студентів вишів та училищ культури.- Рівне 1998.
21. Лучанко О. Жанр контрабасового концерту в музично-історичному процесі. Дисертація кандидата наук: 17.00.03-2008.
22. Warnecke F. Der Kontrabas.- Gamburg – 1909.
23. Planyavsky A. Geschichte des Kontrabas – 1984.
24. Pelczar T. Kontrabas od A do Z. Pelczar. – Warszawa, 1974.
25. Gajdos M. Slolvník kontrabasistu, 1994.